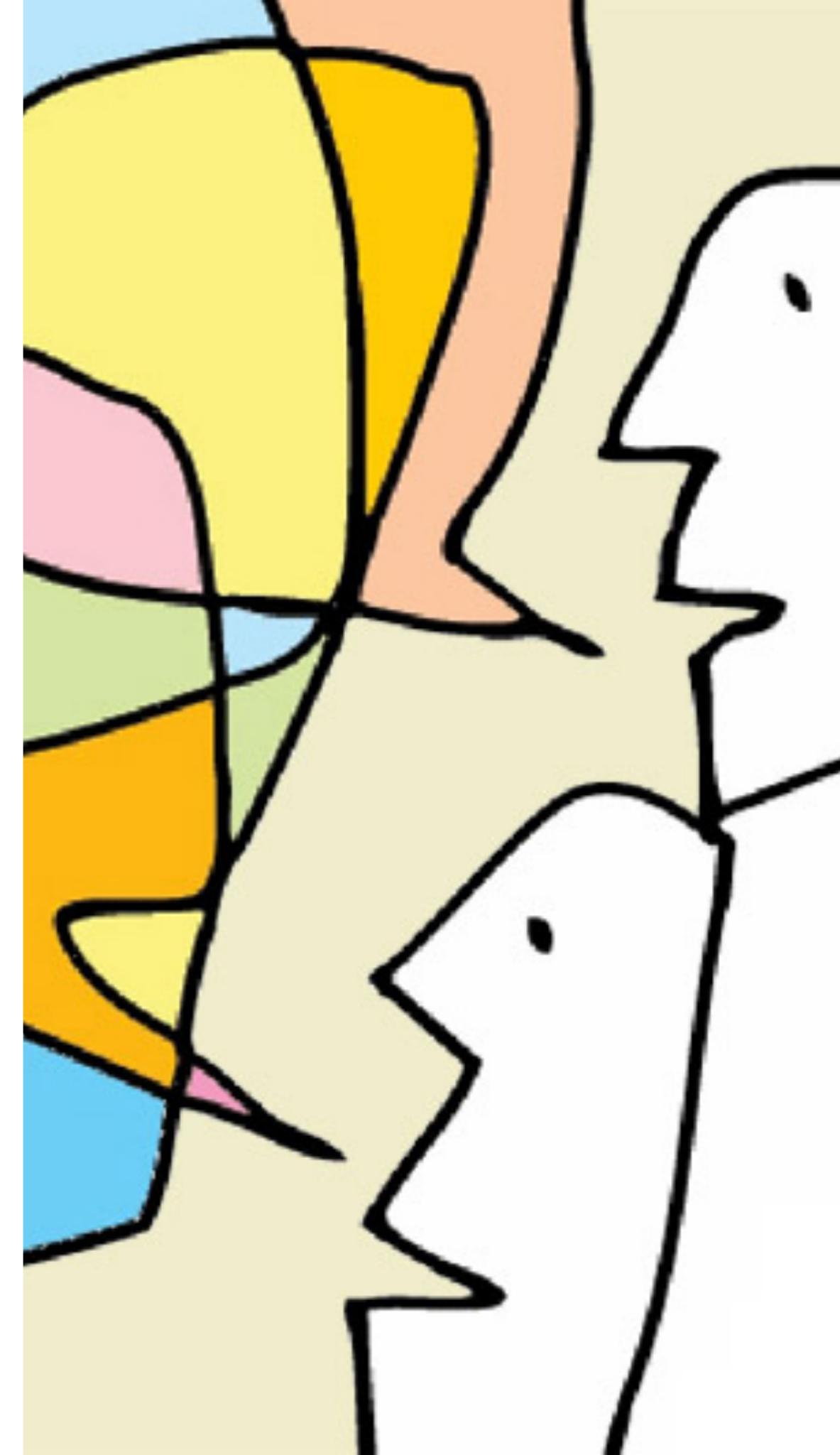

BETEKENIS & VERIFICATIE

de taalfilosofie van A.J. Ayer

BETEKENIS- THEORIEËN

de kern van de taalfilosofie

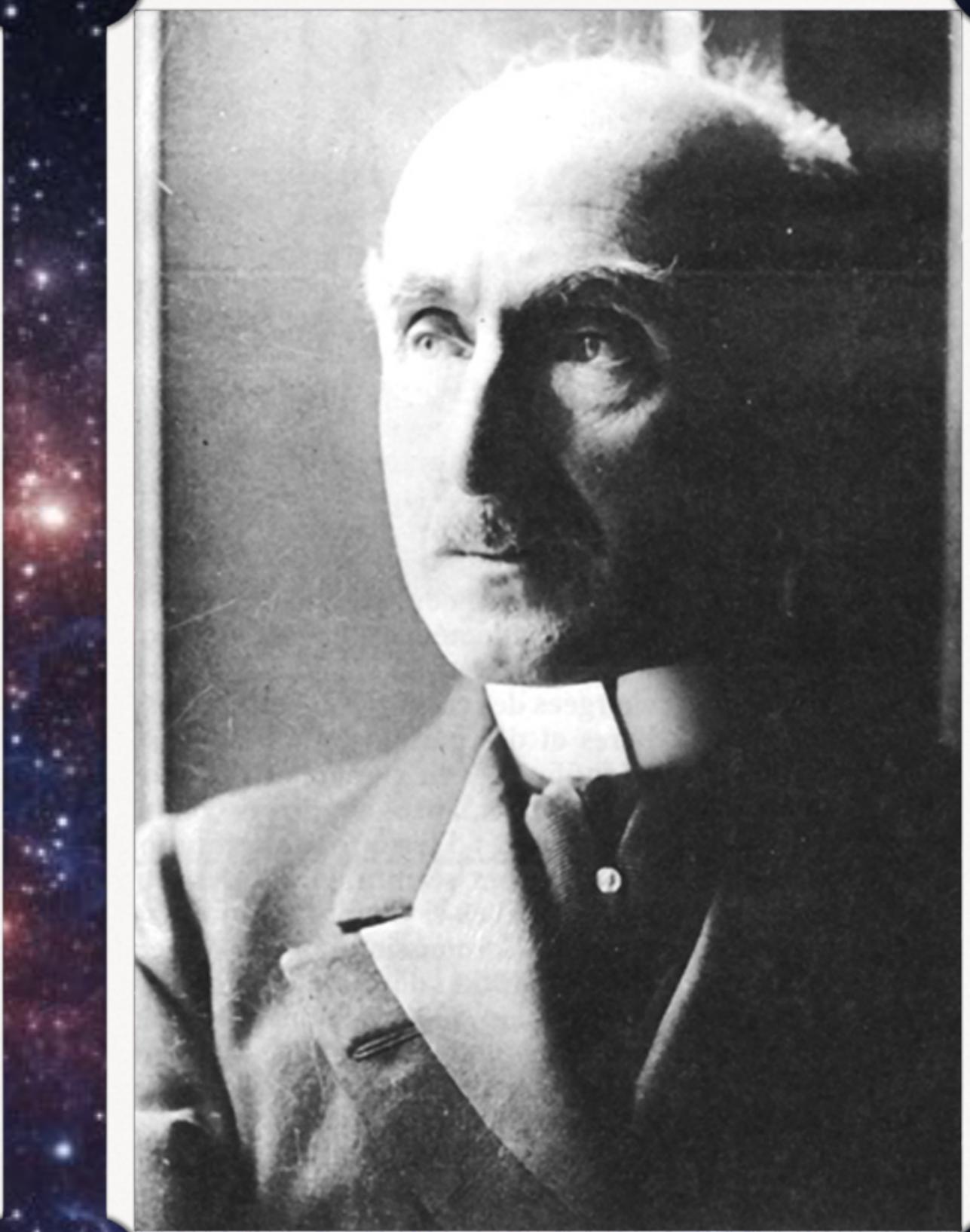
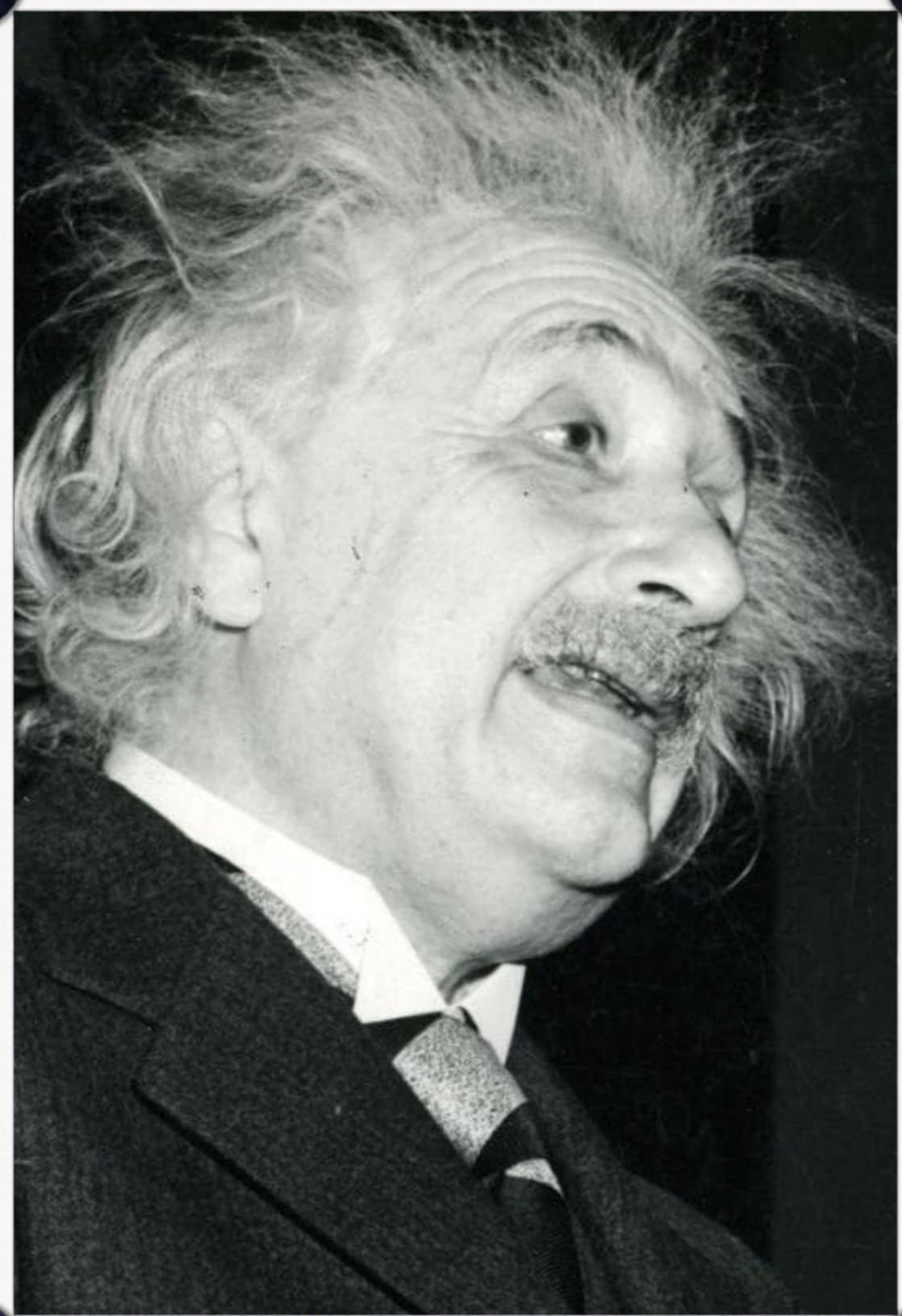
BETEKENISTHEORIE

- Wat is betekenis? Dit is het hoofdonderwerp van de taalfilosofie: studie van de betekenis van hele zinnen en de betekenis van onderdelen van zinnen (woorden, namen, etc.)
- Een taal kan opgevat worden als een verzameling van zinnen. (Denk aan de taal van de propositielogica.)
- Er zijn tenminste drie soorten betekenistheorie voor een taal:
 1. Hoe krijgt een zin in taal T betekenis? (*betekenisverklaring*)
 2. Wat is de betekenis van zin Z in taal T? (*betekeniscatalogus*)
 3. Heeft zin Z in taal T betekenis? (*betekenis criterium*)

TAAL & WILDE METAFYSICA

*controversiële uitspraken
over de wereld*

EEN CRITERIUM VOOR EMPIRISCHE INHOUD

- Op 6 April 1922 gaan Albert Einstein en Henri Bergson met elkaar in debat in de *Société française de philosophie* in Parijs. Het onderwerp: Wat is tijd?
 - 1.“De mate waarin tijd verloopt hangt af van ons referentiekader.”
 - 2.“De tijd is een werveling die aansluit bij Het Absolute.”
- Probleem: als zinnen betekenis hebben zodra ze grammaticaal zijn, dan is er geen onderscheid tussen een natuurkundige (empirische) theorie en een metafysische (speculatieve) stelling
- Kan de taalfilosofie hier als scheidsrechter optreden?

DE VERIFICATIETHEORIE

- Empirische uitspraken zijn nooit puur talig, want zij zeggen altijd iets over mogelijke waarnemingen
- Een grammatisch criterium werkt alleen voor ‘puur talige’ (analytische) waarheden, zoals ‘Als Caesar is vermoord, dan is Caesar dood’
- De betekenis van een empirische uitspraak hangt af van beschikbare methodes om empirisch vast te stellen of de zin waar is; geen methode, geen betekenis
- A.J. Ayer: “We say that a sentence is factually significant to any given person if, and only if, he knows how to verify the proposition which it purports to express...” (Ayer, *Language, Truth and Logic*, 1936: p.48)

“

“If we take in our hand any volume; of divinity or school metaphysics, for instance; let us ask, *Does it contain any abstract reasoning concerning quantity or number? No. Does it contain any experimental reasoning concerning matter of fact and existence?* No. Commit it then to the flames: for it can contain nothing but sophistry and illusion.”

- David Hume
(*Enquiry*, 1748: §XII, 3)

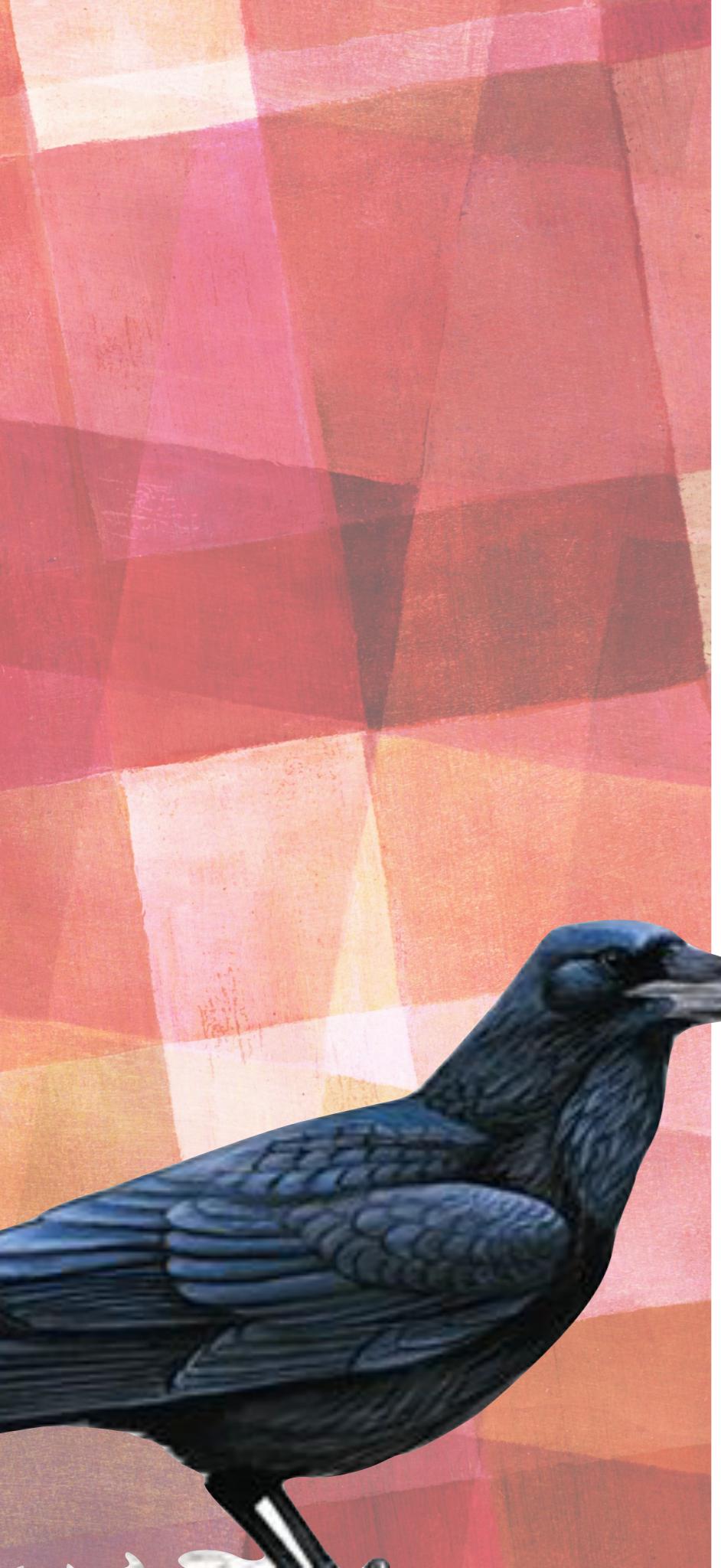
STERKE EN ZWAKKE VERIFICATIE

*hoe maak je het
betekenis criterium precies?*

WAARNEMINGSUITSPRAKEN

- W: ‘Die vorm is rood.’
- Als ik een rode vorm zie, dan is het overduidelijk dat W waar is. (Of als ik een groene vorm zie, dan is het overduidelijk dat W onwaar is.)
- Zinnen zoals W zijn geen wetenschappelijke uitspraken, maar uitdrukkingen van directe ervaringen (‘observation sentences’)
- We weten dat een wetenschappelijke uitspraak empirische inhoud heeft als we deze kunnen vertalen naar een aantal waarnemingsuitspraken W₁, W₂, etc. die samen *logisch equivalent* zijn: de wetenschappelijke uitspraak is waar als (en alleen als) W₁, W₂, etc. waar zijn.

EEN TE STERK CRITERIUM

- Logische equivalentie is te sterk. Een verzameling waarnemingen zou nooit een universele uitspraak waar kunnen maken
- In deze ‘sterke’ vorm stelt het verificatieprincipe dat het in principe mogelijk moet zijn om een empirische stelling af te leiden van een verzameling waarnemingsuitspraken. Dit betekent dat universele uitspraken niet betekenisvol kunnen zijn
- Maar de wetenschap doet regelmatig universele uitspraken (bijv. ‘Alle raven zijn zwart.’, ‘Alle sterren beginnen in de ineenstorting van een kosmische wolk.’)

EEN ZWAK CRITERIUM

“

the mark of a genuine factual proposition... [is that] some experiential propositions can be deduced from it in conjunction with certain other premises without being deducible from those other premises alone

-A.J. Ayer
(*Language, Truth and Logic*, 1936: 38-39)

VOORBEELD

- (A) 'Alle rode dingen zijn heet'
 - (B) 'Dit is rood'
 - (C) 'Dit is heet'
- Van A alleen mogen we C niet afleiden; ook van B alleen mogen we C niet afleiden; maar van A en B samen mogen we C afleiden ($\forall x Rx \rightarrow Hx$, $Rd \vdash Hd$)
- Volgens Ayers zwak criterium heeft A nu empirische inhoud: sommige waarnemingszinnen kunnen als empirische test voor A dienen

TEGEN- VOORBEELDEN

bezaar #1

PROBLEEM

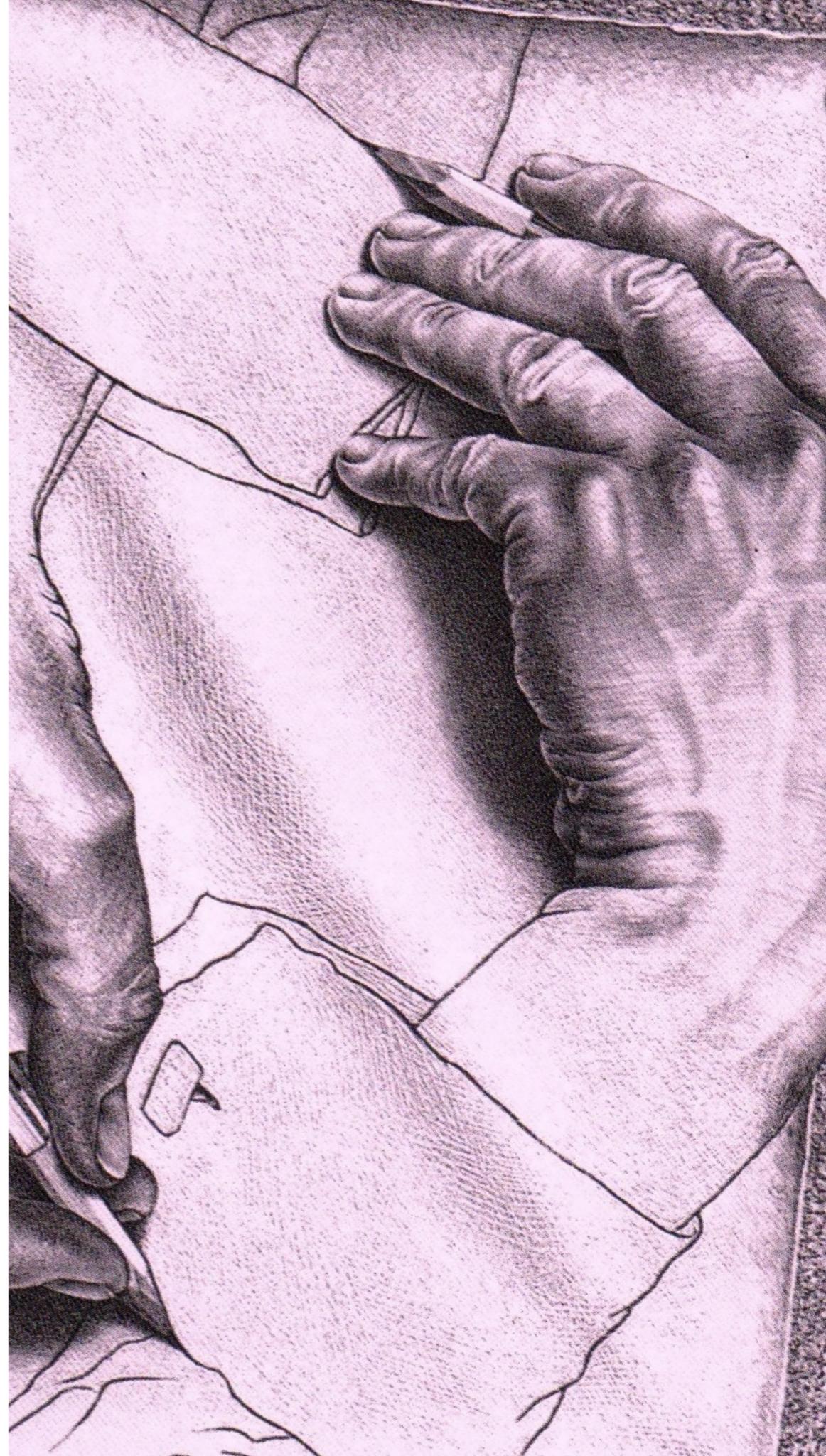
- Ayers zwak criterium is triviaal:
 - (A) ‘De tijd sluit aan bij Het Absolute.’
 - (B) ‘Als de tijd aansluit bij Het Absolute, dan is dit heet’
 - (C) ‘Dit is heet’
- Ook hier geldt: van A mogen we C niet afleiden; van B mogen we C niet afleiden; maar van A en B samen mogen we C wel afleiden ($\forall x Rx \rightarrow Hx, Rd \vdash Hd$)
- Ook al helpt het zwakkere criterium ons alle wetenschappelijke uitspraken als betekenisvol aan te wijzen, het wijst iedere willekeurige zin aan!

EEN DILEMMA

- Dilemma: een verificatieprincipe dat de betekenis van empirische uitspraken laat afhangen van waarnemingszinnen is te sterk ofwel te zwak
- Het probleem met de zwakkere definitie ontstaat omdat we geen beperking van de hulpaannames ('certain other premises') hebben hebben afgesproken
- In de 2e editie van *Language, Truth and Logic* (1946) probeert Ayer dit op te lossen door een ingewikkelder definitie voor te stellen waarin zulke hulpaannames alleen analytische zinnen, verifieerbare zinnen, of waarnemingszinnen mogen zijn
(Papervraag: werkt deze nieuwe definitie?)

IS HET VERIFICATIE- PRINCIPLE ZELF BETEKENISVOL?

bezwaar #2

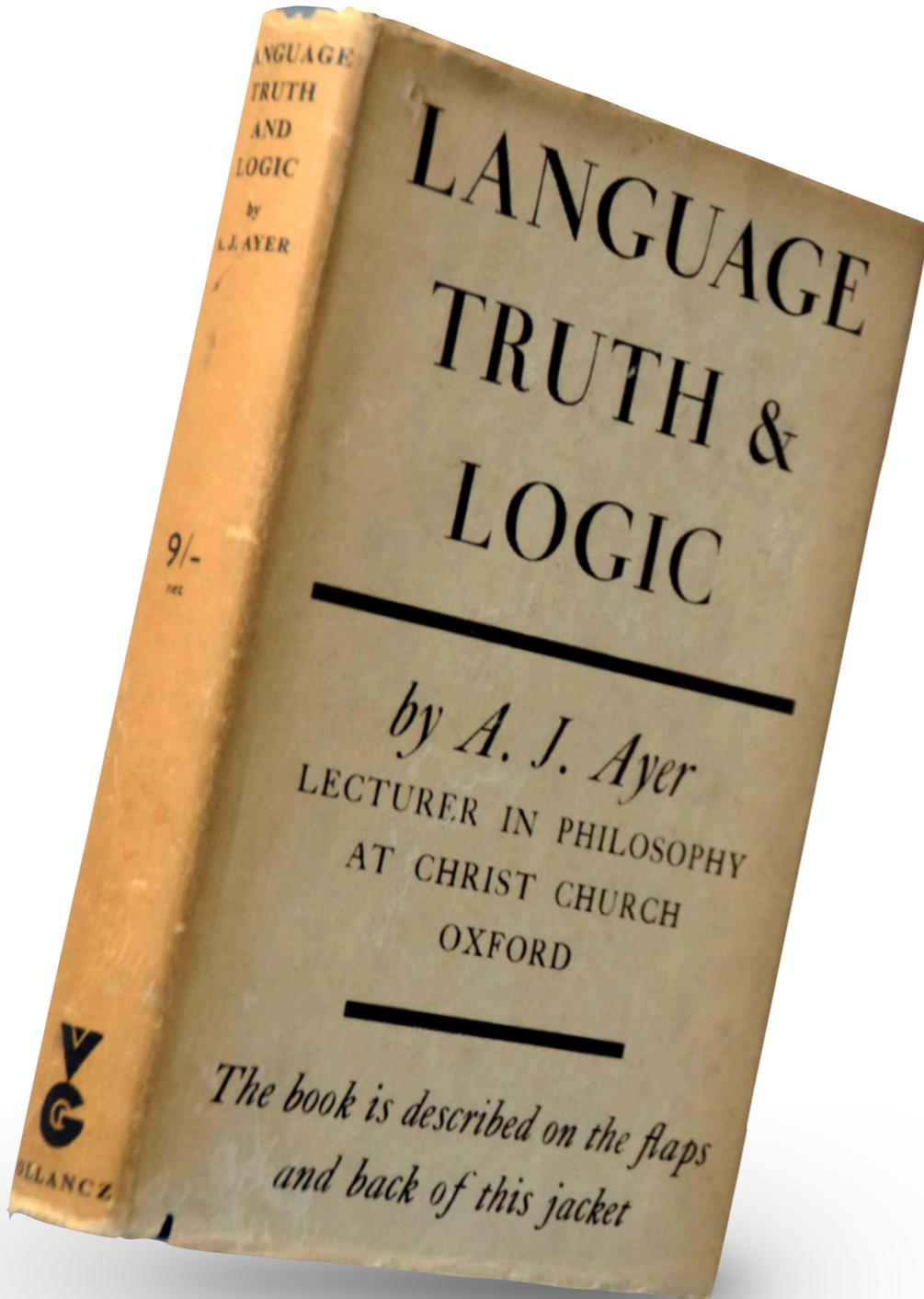

EEN TWEEDE DILEMMA

- Het verificatieprincipe is zelf een uitspraak. Is het een betekenisvolle uitspraak?
- Als het een empirische uitspraak is, dan moet ook haar waarheid afhangen van mogelijke waarnemingen. Maar wat voor waarnemingen?
- Als het een puur logische uitspraak is, dan zou iedereen die het woord ‘betekenis’ snapt het verificatieprincipe al moeten snappen. Maar dit is niet het geval.

OVERZICHT

- In het algemeen, wat is een betekenistheorie voor een taal?
- Waarom lezen taalfilosofen Ayers *Language, Truth, and Logic* nog altijd?
- Waarom zouden uitspraken verifieerbaar moeten zijn?
- Wat is de gedachte achter het verificatieprincipe?
- Waarom is het zo moeilijk om een precies verificatieprincipe voor een taal te formuleren en te verdedigen?